

S P R A W O Z D A N I E

z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego za rok 2016

1. *Organ do którego kierowane jest sprawozdanie* : Rada Gminy Kłobuck.
2. *Podstawa działania podmiotu*: art. 9a ust. 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)
3. *Podstawa złożenia sprawozdania* : Uchwała Nr 386/XXXIX/2014 Rady Miejskiej w Kłobucku z dnia 15 stycznia 2014 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (z zastrzeżeniem, iż kompetencje określone w punkcie XI pozostają w wyłącznej gestii Zespołu Interdyscyplinarnego, zgodnie z art. 9b ust. 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a nie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłobucku).
4. *Termin złożenia sprawozdania*: do dnia 29 lutego 2016r.
5. *Okres sprawozdawczy*: 01 stycznia 2016 roku - 31 grudnia 2016 roku

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizuje działania określone Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w związku z art. 9b ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)

W powyżej określonym okresie sprawozdawczym Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie gminy Kłobuck spotykał się sześciokrotnie w dniach: 18.02.2016r. 07.04.2016r. 09.06.2016r. 08.09.2016r. 06.10.2016r. 01.12.2016r. Przedmiotem posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego była ocena efektywności zadań prowadzonych w ramach procedury „Niebieskiej Karty”, jak również wytyczanie kierunków dla działań poszczególnych grup roboczych, powołanych w tychże sprawach. Na podstawie okresowych ocen, Zespół Interdyscyplinarny podejmował także decyzje dotyczące zasadności kontynuowania realizowanej procedury, bądź też zakończenia jej. Do udziału w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego, zapraszani byli stali członkowie zespołu. Natomiast osoby, odnośnie których istnieje podejrzenie, iż są dotknięte problemem przemocy w rodzinie, a także osoby odnośnie których istnieje podejrzenie, iż stosują przemoc wobec członków rodziny zapraszane były na pierwsze spotkania grup roboczych wraz z osobami wytypowanymi do prac w grupach roboczych.

Zaplecze administracyjne Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłobucku, natomiast jego działalność nie niesie za sobą dodatkowych obciążeń dla budżetu gminy. Podkreślić przy tym należy, że choć w wymiarze formalnym członkowie zespołu realizują działania w ramach swych obowiązków zawodowych, to w aspekcie praktycznym wymaga to od nich ponadwymiarowego zaangażowania w realizację tych czynności, gdyż udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego nie znajduje przełożenia na dostosowanie liczby innych

zadań służbowych.

Formy działalności.

W działaniach Zespołu Interdyscyplinarnego dominowały funkcje diagnostyczne i profilaktyczne. Były one realizowane przede wszystkim poprzez:

- rozmowy kierowane z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte problemem przemocy w rodzinie (w miejscu zamieszkania - w kontakcie z członkami grup roboczych)
- rozmowy kierowane z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (w miejscu ich zamieszkania - w kontakcie z członkami grup roboczych)
- rozpoznanie środowiskowe
- monitorowanie na bieżąco sytuacji w rodzinach, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte problemem przemocy (przez członków grup roboczych)
- dbałość o włączenie w system pomocy dziecku wychowującemu się w rodzinie podejrzanego o występowanie problemu przemocy, przedstawicieli placówek oświatowych (w szczególności pedagogów szkolnych)
- informowanie osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte problemem przemocy w rodzinie, a posiadających małoletnie dzieci, o możliwości uczestniczenia w spotkaniach grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, powołanej w Powiatowej Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Kłobucku.
- udzielenie kompleksowej informacji o prawnych możliwościach rozwiązywania problemów rodzinnych, a także udzielanie pomocy w sporządzeniu pism procesowych do sądu (w szczególności poprzez przedstawiciela Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka w Kłobucku, a także członków grup roboczych)
- udzielanie pomocy materialnej rodzinom, odnośnie których istnieje podejrzenie, iż są dotknięte problemem przemocy (w ramach czynności podejmowanych przez pracowników socjalnych)
- udzielanie pomocy pozamaterialnej rodzinom, odnośnie których istnieje podejrzenie, iż są dotknięte problemem przemocy (w szczególności poprzez współpracę z asystentami rodziny)
- udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, materialnej rodzinom, odnośnie których istnieje podejrzenie, iż są dotknięte problemem przemocy (w ramach czynności podejmowanych przez pracowników Ośrodka Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem).

Zespół Interdyscyplinarny w przypadkach, w których przemoc jest ukierunkowana na osoby małoletnich dzieci kieruje na zasadzie art. 569 kpc. zawiadomienia do sądu rodzinnego, pod kątem wglądu w sytuację małoletniego dziecka i ewentualnego wydania zarządzeń z art. 109§2 krio. W 2016 roku Zespół Interdyscyplinarny nie kierował do Sądu Rejonowego w Częstochowie takich zgłoszeń i nie skierował do Prokuratury zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W przypadkach gdy osoby, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, wykazywały skłonności do częstego spożywania napojów alkoholowych, formułowane były wnioski do Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kłobucku o wszczęcie wobec osób

podejrzanych o uzależnienie od alkoholu. Zespół Interdyscyplinarny podejmuje takie działania z urzędu o ile wcześniej nie uda się zmotywować osób zainteresowanych do podjęcia takich działań.

Podstawowym problemem w wypełnianiu przypisanych zespołowi funkcji jest dosyć ubogie zaplecze instytucjonalne dla możliwości udzielenia specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy domowej. Deficyty te ujawniają się w odniesieniu do poradnictwa i pomocy psychologicznej. Ogranicza to możliwość udzielenia ofierze odpowiedniego wsparcia, a nadto nie pozwala na pełną realizację funkcji diagnostycznych zespołu (np. w zakresie oceny skłonności do konfabulowania, itp.). Działania w tym wymiarze są realizowane przede wszystkim z wykorzystaniem zasobów zewnętrznych (Powiatowa Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Kłobucku, Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem).

Kwestie informacyjne i profilaktyczne związane z podnoszeniem świadomości mieszkańców gminy Kłobuck w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są z wykorzystaniem elementów medialnych: plakatów i strony internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłobucku (gops.klobuck@pro.onet.pl). Dzięki przekazywanym w ten sposób informacjom mieszkańcy wiedzą jakie służby należy powiadomić i do kogo można zwrócić o pomoc jeśli jest się świadkiem przemocy.

Skład Zespołu Interdyscyplinarnego, kompetencje członków.

Obrady Zespołu Interdyscyplinarnego prowadzi Przewodniczący ZI, a w przypadku jego nieobecności obradom przewodniczył Zastępcą Przewodniczącego.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi:

Przewodniczący: Grzegorz Kozera- zawodowy kurator sądowy

Zastępcą Przewodniczącego: Sławomir Stefański- pedagog w Powiatowej Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Kłobucku (oświata)

Sekretarz: Katarzyna Kurek- pracownik socjalny

Członkowie (w kolejności alfabetycznej):

- Małgorzata Browńska- przedstawiciel organizacji pozarządowej; Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Kłobucku
- Dariusz Idasz- kierownik Rewiru Dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Kłobucku
- Teresa Łuba- przedstawiciel służby zdrowia, pielęgniarka
- Iwona Musiał- przedstawiciel oświaty, pedagog w Szkole Podstawowej Nr 1 w Kłobucku
- Sylwia Polańska- Kierownik Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonych Przepęstwem, przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości
- Halina Wróbel- przedstawiciel Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Wszystkie osoby wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego posiadają odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe predysponujące je do wykonywania czynności merytorycznych w sferze działań z zakresu przemocy w rodzinie. W ramach wykonywanych obowiązków służbowych spotykały się one z tym problemem i nabyły umiejętności niezbędnych dla podejmowania działań pomocowych.

Dane statystyczne, dotyczące realizowanej procedury „Niebieskiej Karty”.

W 2016 roku wszczęto procedurę „Niebieska Karta” u 49 rodzin, wpłynęło 53 kart. 33 „Niebieskich Kart” z terenu gminy Kłobuck, natomiast 16 „Niebieskich Kart” z terenu miasta Kłobuck. Jedną procedurę „Niebieskiej Karty” wszczął pracownik socjalny, natomiast pozostałe „Niebieskie Karty” zostały założone przez funkcjonariuszy Policji.

W każdej ze spraw była powoływana była grupa robocza, w skład której standardowo wchodził pracownik socjalny i dzielnicowy. W zależności od zdiagnozowanych potrzeb rodziny skład grupy roboczej poszerzony był o innych specjalistów: przedstawicieli oświaty, osoby zajmujące się problemem uzależnień, mediacji rodzinnej, psychologów, terapeutów, jak również kuratorów sądowych.

Procedura „Niebieskiej Karty” została zakończona w 62 przypadkach, dotyczących 45 rodzin. 17 „Niebieskich Kart” dotyczących 17 rodzin, które zostały założone w 2015 r. zamknięto w 2016 r. Najczęstszą przestanką uzasadniającą zakończenie procedury „Niebieska Karta” było wyczerpanie przez członków grup roboczych możliwości oddziaływania wobec rodziny, odnośnie której zachodziło podejrzenie, iż jest dotknięta problemem przemocy, przy jednoczesnym braku czynników które wskazywałyby, że w środowiskach tych występuje przemoc. W większości w sprawach tych, wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” nastąpiło na podstawie jednorazowego, incydentalnego zachowania nacechowanego agresją, do którego doszło pomiędzy osobami zamieszkującymi w rozdzielaniu. Często też, przeprowadzone czynności diagnostyczne wskazywały na potrzebę udzielenie rodzinie pomocy i wsparcia w rozwiązaniu problemów, które nie były jednak związane z występowaniem przemocy w tych środowiskach.

Potrzeby w zakresie realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Zapewnienie możliwości udzielania schronienia ofiarom przemocy w rodzinie.

W uzasadnionych przypadkach konieczne jest zapewnienie bezpieczeństwa ofiary przemocy poprzez odizolowanie jej od sprawcy. Problem ten możliwy jest do rozwiązania w dwojaki sposób- bądź to poprzez nawiązanie odpowiedniego porozumienia z władzami miasta Częstochowa w zakresie pokrywania kosztów pobytu mieszkańców gminy Kłobucku w tamtejszym Ośrodku Interwencji Kryzysowej, bądź to uruchomienia profesjonalnego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w ramach zasobów miasta i gminy Kłobuck (w porozumieniu z właściwymi komórkami pomocy społecznej szczebla powiatowego).

- Profilaktyka przemocy w rodzinie.

Zachowania przemocowe są przejmowane na drodze niewłaściwych wzorców funkcjonujących w obrębie naturalnego środowiska rodzinnego. Dlatego też, ogromne znaczenie dla kształtowania właściwych postaw u dzieci wywodzących się ze środowisk dotkniętych tym problemem ma możliwość zaprezentowania im alternatywnych, społecznie akceptowanych wzorców zachowania pozbawionych przemocy, w szczególności metod rozwiązywania sporów i konfliktów bez zachowań nacechowanych agresją. Stosunkowo najlepszym miejscem dla realizacji takich zadań jest świetlica środowiskowa. Powołanie takiej placówki stanowiłoby również realną, pozamaterialną formę pomocy rodzinom dotkniętym ubóstwem, w których występuje niewydolność w kwestiach opiekuńczych i wychowawczych.

- Zapewnienie możliwości cyklicznego szkolenia dla członków Zespołu

Interdyscyplinarnego.

Tak jak w przypadku każdego zagadnienia, tak i w kwestiach dotyczących przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ujawniają się nowe trendy i koncepcje skutecznego radzenia sobie z tym problemem. Dbałość o to, aby osoby zajmujące się problemem przemocy posiadały najbardziej aktualną wiedzę na temat zjawiska przemocy znajduje realne przełożenie na ich rolę i działania podejmowane w obrębie Zespołu Interdyscyplinarnego. Koniecznym zatem jest zapewnienie przez organ prowadzący środków na takie szkolenia (w tym pokrycia, czy dofinansowania do szkoleń realizowanych we własnym zakresie). W szczególności, rozważyć należy możliwość sfinansowania kosztów profesjonalnego szkolenia przynajmniej dla części członków Zespołu Interdyscyplinarnego, który pozwoliłby im na uzyskanie pełnych kwalifikacji pozwalających na pracę terapeutyczną ze sprawcami przemocy w rodzinie. Nabycie w ten sposób umiejętności mogłyby być przez nich później wykorzystane w pracach zespołu.

Zespół Interdyscyplinarny gminy Kłobuck w dniu 18.11.2016r. Zwrócił się z pismem do Rady Miejskiej UMiG Kłobuck o zabezpieczenie środków w budżecie gminy na realizację zadań własnych. Zespół Interdyscyplinarny otrzymał pismo przekazane przez Urząd Miejski w Kłobucku dotyczący wyników z Najwyższej Izby Kontroli dotyczący czynności kontrolnych dotyczących „Pomocy osobom dotkniętym przemocą domową”

W raporcie podpisanym 26 kwietnia 2016 roku przez Prezesa NIK, szczegółowo opisującym wyniki przeprowadzonej kontroli zwrócono uwagę na kwestię diagnozowania problemów przemocy w rodzinie, zwłaszcza w kontekście zadań spoczywających na samorządach gminnych, które odpowiedzialne są za tworzenie lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli dla zrationalizowania i usprawnienia działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie konieczne jest wdrożenie rozwiązań, które pozwolą na rzetelne opracowanie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy, w tym ustalenia odsetka populacji nią zagrożonego. Tylko tak opracowana, kompleksowa diagnoza pozwoli na profesjonalne opracowanie długofalowego, np. obejmującego okres kilku lat, gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także ochrony ofiar przemocy w rodzinie, w sposób umożliwiający ich ocenę i ewaluację.

Postulaty zawarte w powyżej przywołanym raporcie Najwyższej Izby Kontroli znalazły również odzwierciedlenie w działaniach Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, który pismem z 10 października 2016 roku, oznaczonym PSla.9451.11.2016, zobowiązał podległe mu jednostki samorządu terytorialnego do realizacji wniosków i zaleceń dotyczących rzetelnej diagnozy problemu i opracowania gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w sposób umożliwiający jego ocenę i ewaluację.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Kłobuck po zapoznaniu się z wynikami raportu stwierdził, iż opracowanie profesjonalnej diagnozy zjawiska przemocy na terenie gminy wymaga przeprowadzenia socjologicznych badań statystycznych z wykorzystaniem profesjonalnie skonstruowanych narzędzi badawczych i uwzględnieniem wskazań metodologicznych. Wydaje się również, że dla uzyskania reprezentatywnych wyników przeprowadzonego badania cząstkowego koniecznym jest objęcie nimi losowej próby mieszkańców reprezentatywnej dla struktury demograficznej gminy (nie mniej niż 10% ogółu mieszkańców). Zarówno pod względem metodologicznym, jak i logistycznym, niemożliwe jest wykonanie takiego badania „chatupniczo” przez jednostki organizacyjne gminy. Za konieczne uznajemy zatem zlecenie opracowania tego zagadnienia firmie zewnętrznej, która zapewni nie tylko

ankieterów i odpowiednie narzędzia do przeprowadzenia badań, ale również dokona ich weryfikacji i opracowania w formie raportu, w którym wyszczególnione zostaną elementy podlegające ocenie i ewaluacji istotne dla realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Z uwagi na powyżej przedstawione okoliczności Zespół Interdyscyplinarny postuluje zabezpieczenie w budżecie gminy środków na przeprowadzenie badań będących przedmiotem niniejszego wystąpienia, jak również wyasygnowania środków na poprawę infrastruktury i rozwój istniejącego zaplecza pozwalającego na skuteczne udzielenie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

W szczególności, za konieczne uznajemy rozważenie możliwości dofinansowania Punktu Interwencji Kryzysowej prowadzonego przez Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Kłobucku, tak aby realizował on zadania powierzone przez gminę i możliwym stało się rozszerzenie jego działalności również o prowadzenie zajęć i programów korekcyjno - edukacyjnych tak dla ofiar, jak i sprawców przemocy domowej (niezależnie od już prowadzonych działań dotyczących poradnictwa i pomocy w sporządzaniu pism procesowych).

Wydaje się być to o tyle uzasadnionym, że Punkt Interwencji Kryzysowej i tak działa w pomieszczeniach nieodpłatnie użyczonych dla jego potrzeb przez gminę Kłobuck, położonych w Kłobucku, przy ul. Harcerskiej 4. Tym bardziej, że docelowo oferta ta wpisywałaby się w planowane projekty powołania na terenie gminy Kłobuck Centrum Integracji i Aktywności Społecznej, a także Centrum Usług Społecznych.

Środki na realizację powyżej wymienionych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie mogłyby zostać pozyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż alkoholu, co w ocenie NIK jest szczególnie uzasadnione ze względu na fakt, że alkoholizm jest głównym czynnikiem ryzyka pojawienia się przemocy w rodzinie.

Przewodniczący
Zespołu Interdyscyplinarnego
ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
Gminy Kłobuck

mgr Grzegorz Kozera

W.z. Sławomir Stefanowski